

Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän asettaminen

Asia

Esitetään valtioneuvoston asetettavaksi Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä Suomen harvaan asuttujen alueiden mahdollisuuksien parantamiseksi.

Tausta

Harvaan asuttu maaseutu kattaa merkittävän osan eli yli 68 % Suomen pinta-alasta. Asukkaita alueella on noin 5 % väestöstä. Alue on kansallisesti merkittävä, sillä siellä sijaitsee valtaosa Suomen luonnon aineellisista ja aineettomista raaka-aineista. Alueella on kuitenkin runsaasti pitkästä etäisyyksistä ja harvasta asutuksesta johtuvia haasteita. Näitä ovat esimerkiksi pitkään jatkunut väestön väheneminen ja vanheneminen, huoltosuhteen heikkeneminen ja palvelujen keskittyminen.

Harvaan asutut alueet ovat erilaisia. Joillakin alueilla työpaikat vähenevät, toisilla alueilla taas yrityksillä on rekrytointiongelmia. Haasteena on osaavan työvoiman saatavuus ja kohtaanto-ongelma tietyillä alueilla, toisaalta myös eläköityminen aiheuttaa rekrytointiongelmia. Huomioitavaa on myös se, että poliittisten päätösten negatiiviset vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin harvaan asutulle maaseudulle.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa todetaan tarve kehittämistoimille erityisesti itäisessä ja pohjoisessa Suomessa sekä saaristossa – eli harvaan asutuilla alueilla. Hallitusohjelman mukaan maaseudun ja saariston elinvoimaisuudesta huolehtiminen on edellytys omavaraisuuden ja huoltovarmuuden turvaamiselle. Koko Suomen mahdollisuuksia, maaseudun elinvoimaisuutta ja huoltovarmuutta edistetään sekä torjutaan alueiden eriarvoistumista. Mahdollisuudet hyvään elämään, sen rakentamiseen ja kannattavaan yritystoimintaan maaseudulla edellyttävät toimia, jotka pohjautuvat alueiden vahvuuksiin ja ihmisten tarpeisiin. Hallitus myös näkee elinvoimaisen maaseudun elinehtona koko Suomen hyvinvoinnille. Harvaan asuttujen alueiden elinvoimaisuuden varmistamiseksi on tarve asettaa uusi parlamentaarinen työryhmä, joka ottaa tehtäväkseen edistää harvaan asuttujen alueiden elinvoimaisuutta.

Parlamentaarisen työryhmän aikataulu ja tehtävät

Parlamentaarinen työryhmä ehdotetaan asetettavaksi toimikaudelle 23.10.2023-28.2.2027.

Työryhmän tehtävänä on seurata harvaan asuttujen alueiden erityiskysymyksiä sekä vahvistaa alueiden elinvoimaisuutta erityisesti seuraavien toimenpiteiden avulla:

- Selvittää hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti mahdollisuuksia luoda kannustimia maaseudulle ja saaristoon muuttamisen edistämiseksi
- Esittää kehittämissuhteita ja toimenpide-esityksiä harvaan asuttujen alueiden erityisongelmien käsittelyyn ja ratkaisuihin

- Osallistua ja tehdä ehdotuksia maaseutupoliittisen selonteon valmisteluun
- Seurata ja edistää väestöltään vähenevien alueiden tarvitsemia sopeutumistoimia (ns. Älykäs sopeutuminen)
- Edistää muita harvaan asuttuja alueita koskevia hallitusohjelman kirjauksia sekä seurata edellisen parlamentaarisen työryhmän aloitteiden etenemistä

Työryhmä viestii ja raportoi työn edistymisestä vuosittain toimikauden aikana sekä laatii loppuraportin toimikautensa päättyessä.

Kokoonpano

Parlamentarisella työryhmällä on puheenjohtaja, joka edustaa kristillisdemokraattista eduskuntaryhmää. Varapuheenjohtaja edustaa perussuomalaista eduskuntaryhmää.

Eduskunnassa tapahtuvan koordinaation helpottamiseksi eduskuntaryhmien edustajia koskeva nimeämispyyntö (VN/7789/2023-VNK-6) on lähetetty keskitetysti valtioneuvoston kansliasta eduskunnan puhemiesneuvostolle. Pyyntöön mukaisesti parlamentaarisen työryhmän muut jäsenet kutsutaan eduskuntapuolueiden keskuudesta. Työryhmässä on yksi edustaja kaikista eduskunnassa edustetuista puolueista. Puolueet voivat nimetä ryhmään varajäsenen.

Työryhmään nimetään pysyvä asiantuntija valtiovarainministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä ja maa- ja metsätalousministeriöstä, sekä kullekin heistä varahenkilö.

Työryhmän pääsihteerinä toimii erityisasiantuntija Auli Sihvola maa- ja metsätalousministeriöstä.

Työryhmä kutsuu asiantuntijoita kuultavaksi kokouksiin, aihepiirin mukaisesti.